

Jan Charytański

"Einführung in die Curriculum-Methodologie", Hilbert L. Meyer, München 1972 : [recenzja]

Collectanea Theologica 44/4, 215-216

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w RFN. W innych analizuje się problem demokratyzacji planów nauczania, podsuwa się zastosowanie teorii *curriculum* w nauczaniu języków obcych, wreszcie rozważa się zagadnienie decyzji odnośnie do określenia celów nauczania.

Analizowana pozycja zawiera również bogatą literaturę przedmiotu. Jest więc ogromnie instruktynwa i rzeczywiście wprowadza czytelnika w centrum współczesnej teorii kształcenia. Trzeba jednak zaznaczyć, że jest zbiorem artykułów specjalistycznych i bez uprzedniego ogólnego zorientowania w problematyce jest dosyć trudna. Niemniej należy ją polecić zarówno wykładowcom pedagogiki i dydaktyki, jak również wykładowcom katechetyki, ponieważ w ostatnich latach ujęcia katechetyczne w krajach języka niemieckiego idą w tym właśnie kierunku.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Hilbert L. MEYER. *Einführung in die Curriculum-Methodologie*, München 1972, Kösel Verlag, s. 356.

Teoretycy teorii *curriculum* stworzyli już cały szereg technik badawczych, jak również modeli reorganizacji szkolnictwa. Z tymi inicjatywami wiąże się wielkie nadzieje odnośnie do reformy kształcenia młodego pokolenia. W tej wielkiej różnorodności kryje się jednak pewna niepewność czy też z drugiej strony nieusprawiedliwione w całej pełni oczekiwania. Autor, asystent naukowy przy instytucie badań naukowych nad procesem wychowania przy uniwersytecie w Monasterze, pragnie przebadać stan dotychczasowy i ocenić go z określonego punktu widzenia. Wychodzi z założenia, że realna ocena możliwego wkładu *Curriculumforschung* w całościową reformę szkolnictwa może się dokonać jedynie na drodze krytycznej analizy metodologicznie uzasadnionych form jej efektywnego działania.

Analizie poddaje najważniejsze pozycje amerykańskie i zachodniemieckie z punktu widzenia metodologicznego. Linie przewodnią stanowi pojęcie dedukcji. Za punkt wyjścia przyjmuje analizę dydaktyki normatywnej, jak również dogmatyzującej. Dydaktyka normatywna w swych różnorodnych historycznie formach wyprowadzała swe konstrukcje i uzasadnienia poprzez dedukcję z istniejących i niepodawanych w wątpliwąść założeń światopoglądowych i religijnych, nie zastanawiając się nad metodologiczną poprawnością swych dedukcji. Humanistyczna, naukowa teoria planów nauczania, mająca swych zwolenników i w naszych czasach, uwzględnia już wiele czynników socjologicznych warunkujących kształtowanie programów i celów nauczania. Opierając się na badaniach historycznych dostrzega zależność tych planów od działających sił politycznych. Brak w niej jednak właściwego ujęcia stosunku teorii do praktyki, jak również naukowych metod badawczych umożliwiających obiektywną decyzję. *Curriculumforschung* przejmuje założenie poprzedniego kierunku, to jest wpływ ugrupowań społecznych na ukierunkowanie celów i planów kształcenia. W oparciu jednak o naukowe techniki badań procesów społecznych pragnie zobiektywizować podejmowanie decyzji, włączając również sprzężenie zwrotne teoria-praktyka.

W części pierwszej swej pracy autor wyjaśnia zasadniczy problem, a zwłaszcza centralne pojęcie „dedukcji”. W drugiej części autor pragnie wykazać, że problem „dedukcji” istnieje również w naukowo-doświadczalnym ukierunkowanym *Curriculumforschung* i że tu również nie został w pełni rozwiązany. W trzeciej części autor w oparciu o naukowo-doświadczalne zrozumienie metody wyprowadza definicję „dedukcji” dla uzyskania miernika, według którego będzie można przyjąć takie teorie i modele czy wreszcie techniki badawcze, które umożliwią naukowo-doświadczalne zobiektywizowanie procesu przemian odnośnie do celów i norm kształcenia. W czwar-

tej części autor podejmuje całościową analizę i krytykę „dedukcji”, która prowadzi do całkowicie nowego ujęcia zagadnienia.

Mamy więc do czynienia z pracą badawczą w pełnym sensie tego określenia. Stanowi ona ważny przyczynek do doświadczalno-badawczego ujmowania procesu kształcenia, a zarazem otwiera nowe możliwości badawcze.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Sigrud BERG, *Kurze literarische Texte für den Religionsunterricht*, 2 t., München-Stuttgart 1971—1972, Kösel-Verlag oraz Calwer Verlag, s. 104 + 112.

Od kilku lat katecheza katolicka zwraca się ku literaturze. Stwierdzone bowiem, że bez uwzględnienia czytelnictwa u dzieci i młodzieży katecheta może przeoczyć jeden z wielkich atutów w przepowiadaniu wiary, a mianowicie bogaty świat myśli i kultury, w którym żyją dzieci i młodzież. Wiadomo jednak, że katecheta nawet czytany w literaturze dziecięcej i młodzieżowej, zagubiony w wirze codziennych zajęć, a nieraz przemęczony, nie jest w stanie wykorzystać tej literatury w katechizacji.

Tej potrzebie wychodzi naprzeciw omawiana tu pozycja. Została ona wydana w serii *Religionspädagogische Praxis*, w powiązaniu z redakcją „Katechetische Blätter”. Książka zawiera krótkie omówienie tekstów prozy, uporządkowane alfabetycznie według nazwisk ich autorów, których w obydwu tomach znajdujemy 187, w tym 6 polskich. Omówionych tekstów mamy 300. Książka nie zawiera tekstów literackich, lecz informacje o nich.

Streszczenia ujęto w kilkudziesięciu szkicach, wystarczających dla zorientowania katechety w nastroju i tendencji danego tekstu. W ten sposób można poznać rdzeń treściowy utworu, którego się nigdy nie czytało, oraz szybko wybrać tekst odpowiedni do tematu katechezy. Następnie czytelnik dowiadyuje się, gdzie można znaleźć książkę, oraz dla jakiego wieku szkolnego jest ona odpowiednia, ile czasu wymaga przeczytanie danego wyjątku na katechezie oraz do jakich tematów dany tekst można zastosować. Skorowidze, rzeczowy i autorów, ułatwiają szybkie wyszukanie tekstu. Teksty wybrano krótkie. Tylko niektóre zajmują więcej niż 15 minut czytania. Wszystkie podzielone są na grupy według wieku od początku szkoły aż do matury. Przeważnie są to utwory powstałe po roku 1945.

We wprowadzeniu do pierwszego tomu (s. 5—17) autorka przedstawia gatunki literackie wybranych tekstów, omawia charakterystyczne cechy krótkich opowiadań, podaje wskazówki dydaktyczne na temat interpretacji tekstu z dziećmi i młodzieżą, określa rolę, jak powinny spełniać teksty literackie w katechizacji oraz odsłania kryteria, jakimi się kierowano w doborze tekstów.

W podobnym wprowadzeniu do tomu drugiego (s. 5—22) Sigrid Berg zajmuje się najpierw zagadnieniem interpretacji i dydaktyki krótkiej prozy stawiając w tym punkcie trzy twierdzenia: krótka proza zawiera podstawowe zagadnienia antropologiczne i etyczne, ujęte w konkretnej rzeczywistości; krótka proza nie daje gotowych rozwiązań lub modeli postępowania, lecz prowokuje do pytań i wyzwala uczniów do otwartej dyskusji; stosowanie krótkiej prozy literackiej w katechezie umożliwia uczniowi zrozumienie własnych problemów i konfliktów oraz ułatwia mu ich rozwiązanie.

Następnie autorka omawia konkretne zastosowanie tekstów literackich i ich funkcję w trzech katechezach: *O cudach*, *O szczęściu* i *O odpowiedzialności*.

Drugi tom zawiera dodatkowo skorowidz tekstów według grupy wieku. W tomie pierwszym taki skorowidz nie był potrzebny, wystarczyły informacje na ten temat we wprowadzeniu. W drugim tomie zmieniono jednak i uściślono grupy wieku powiększając ich liczbę do sześciu, podczas gdy